

πεινται εἰς ἐτήσιον τίμημα κεφαλικὸν τριάκοντα γροσίων (δραχ 11 65|00) ἀλλ' οἱ πατέρες ὄτων τὰ τέκνα προσλαμβάνονται εἰς τὸ στρατιωτικὸν αὐτοδικαίως εἶναι ἀπηλλαγμένοι τοῦ τοιοῦτου φόρου.

Ἐκαστος χωρίον ἔχει τὰ ἀρχεῖα αὐτοῦ, τὸ δημόσιον αὐτοῦ κατάστημα, τοὺς εἰσπράκτορας του, διοριζομένους ὑπὸ τῶν φορολογουμένων, καὶ ἓνα ἰατρὸν περιφερόμενον ἀδιαλείπτως εἰς τὴν ἐπαρχίαν πρὸς ἐμβολιασιν τῶν βρεφῶν.

Ἡ νομοθεσία των κατὰ μέγα μέρος ἐρανίσθη ἀπὸ τὴν Γαλλικὴν.

Καιτηργήθησαν ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου καὶ αἱ βίασαι. Ἡ μᾶλλον αὐστηρὰ τιμωρία εἶναι ἡ ἐντὸς τῶν ἀλατορυχείων ἐργασία. Ἦρχισαν ἤδη εἰσάγοντες εἰς Βουκουρέστιον τὸ νέον περὶ βελτιώσεως ποινητηρίων σύστημα.

Ἡ δημοσία ἐκπαιδευτικὴ διαδίδεται πλουσιωπαρόχως καθ' ὅλην τὴν ἡγεμονίαν. Εἰς Βουκουρέστιον ὑπάρχουσι τέσσαρα δημοσία σχολεῖα καὶ εἰκοσι εἰς τὰς ἐπαρχίας. Εἶναι παρατηρήσεως ἄξιον ὅτι παρεδέχθησαν τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν ὡς βᾶσιν τῆς ἐθνικῆς ἐκπαιδεύσεως. Οἱ Ῥῶσοι δὲν κατώρθωσαν νὰ διδάσκηται ἡ γλῶσσά των εἰς τὰ σχολεῖα καὶ τὰ λύκεια. Οἱ εὐκατάστατοι λαμβάνουσι Γάλλους διδασκάλους διὰ τὰ τέκνα των.

Οὕτως, ἐνῶ ἡ Ῥωσσία καὶ ἡ Τουρκία φιλονεικοῦσιν ἢ μᾶλλον ἀπολαμβάνουσιν ὑπὸ δύο διαφορητικῶν τίτλων τὴν πολιτικὴν διεύθυνσιν τῆς Βλαχίας, εἰς τὴν Γαλλίαν ἥτις δὲν ἀπαιτεῖ ν' ἀναμιγνύηται εἰς τὰ μεμακρυσμένα ταῦτα συμφέροντα, ἀνήκει πραγματικῶς τὸ πλεῖστον τῆς ἐπιβρῆος ἐπὶ τοῦ χαρακίτηρος καὶ τῶν θεσμοθεσιῶν τοῦ τόπου. Καὶ τὰ παραμικρότερα παίγνια τῶν Γάλλων ἀπολαμβάνουσι τῆς ὑπολήψεως τῶν Βλάχων.

A.

ΘΕΡΟΥΑΝΝΗ.

Ο ΜΕΓΑΣ ΘΕΟΣ ΤΗΣ ΘΕΡΟΥΑΝΝΗΣ.

Ἡ πόλις τῆς Θερουάννης ἢ Θερουέννης, κειμένη ἐν Μορινία, κατεστράφη ὑπὸ τῶν Φλαμανδῶν κατὰ τὰ 1553. Ἡ ἱστορία αὐτῆς μόλις εἶναι γνωστὴ εἰς τοὺς ἀρχαιολόγους. Ὁ Ἄνδρέας Δουτσέν ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ ἐπιγραφομένῳ, αἱ Ἀρχαιότητες καὶ ἀναζήτησις τῶν σηματικωτέρων ἀπάσης τῆς Γαλλίας πόλεων, φρουρίων καὶ ἀκροπόλεων, ἀναφέρει τὰ ἐξῆς μεθρησκευτικὸν αἰσθημα λύπης τὸ ὁποῖον μεγίστην εἰς αὐτὸν φέρει τιμὴν. «Δὲν δύναμαι νὰ λησμονήσω, λέγει, τὴν ἀρχαίαν πόλιν τῆς Θερουέννης, ἢ ἀν καὶ μόνον τὸ ὄνομα αὐτῆς σώζεται, ἔνεκα τοῦ ἀξιωματικωτέρου αὐτῆς. Ἐκεῖτο ἡ πόλις αὕτη ἐπὶ

τῆς ἀκτῆς τοῦ Λέστου (*) ποταμοῦ, καλουμένου οὕτω ἔσως ἔνεκα τοῦ ἀγόνου τῆς γῆς τῶν περιχώρων, ἦτοι γῆ ἄχρηστος. Ὅτι ἡ πόλις αὕτη εἶναι ἀρχαῖοτάτη, περὶ τούτου οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία καὶ μ' ὅλον ὅτι ὁ Καῖσαρ δὲν ἀναφέρει αὐτὴν ἐν ταῖς ἱστορικοῖς αὐτοῦ ἀπομνημονεύμασιν, εἰμὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα Μορίνιες, ὁ Πτολεμαῖος ὁμοίως ἐν τῷ 3 πίνακι τῆς Εὐρώπης Βιβλίῳ δευτέρῳ, Κεφαλαίῳ ἐννάτῳ ὀνομάζει αὐτὴν Θερουέννην. Πάντες δὲ οἱ μεταφρασταὶ τοῦ Καίσαρος, ἐκ συμφώνου, καὶ συναινέσει τοῦ καλάμου αὐτῶν, τὴν αὕτην ἀπέδωκαν οὕτῃ ἐπωνυμίαν. »

Κατὰ τὴν ἐνάτην ἑκατονταετηρίδα, οἱ Νορμανδοὶ ἐλεηλάτησαν καὶ ἐλαφυραγώγησαν τὴν Θερουέννην ἀλλ' ὁ Βωδοῦϊνος 25ος τοῦ ὀνόματος τούτου, ἀνήγειρεν αὐτὴν ἐκ τῶν ἐρείπιων τῆς ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ῥοβέρτου. Ἡ πόλις αὕτη ἀλωθεῖται ἀλληλοδιαδόχως ὑπὸ τῶν Ἀγγλων, τῶν Βουργουνδίων καὶ τῶν Γάλλων, περὶ τὰ 1514 τὰ τεῖχη αὐτῆς καθήρηθησαν ὀλοτελῶς. Μετὰ δὲ τεσσαράκοντα ἔτη ἀνεστράφη ἐκ θεμελιῶν. Ἰδοὺ πῶς ὁ Ἄνδρέας Δουτσέν διηγεῖται τὴν καταστροφὴν ταύτην.

« Ἐν ἔτει 1553 ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἐρρίκου τοῦ δευτέρου, ὁ αὐτοκράτωρ (Κάρολος Ε') ἀπέστειλε τὸν Κ. δὲ Βινκούρ, περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔαρος, μετὰ ἰσχυρὸν στρατὸν ἵνα πολιορκήσῃ τὸ φρούριον ταῦτο, πρὸς τὸ ἀπεστάλῃσαν ἐμπεισιμένως ὁ τε Κ. δ' Ἐσσέ καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ Φραγκίσκος δὲ Μοτμορανὸς πρῶτος τόκος υἱὸς τοῦ σαυλάρχου, μετὰ τὰ στρατεύματα αὐτῶν, παρακολουθούμενοι ὑπὸ διαφόρων ἀρχόντων, εὐγενῶν καὶ στρατιωτῶν. Οἱ πολιορκούμενοι τρεῖς ἀνεστάθησαν εἰς ὀρητικωτάτην ἔφοδον, καθ' ἣν ἀμφοτέρα τὰ μέρη ὑπέστησαν μεγάλας ζημίας. Ἐκ μὲν τῶν Γάλλων ἐφρονεύθησαν οἱ ΚΚ. δ' Ἐσσέ, δὲ Βιέν, δὲ Βωδισιέ, δὲ λα Ῥὸς-Ποζέ, δὲ Βλανδύ, ὁ λοχαγὸς Φεβριέρος μετὰ διαφόρους εὐγενεῖς καὶ στρατιώτας. Ἀκολουθῶντες οἱ πολιορκούμενοι κατέβαλον μεγάλους κόπους εἰς τὴν ἀνασκαφὴν καὶ τὴν ὑπόρυξιν, εἰς τρόπον ὥστε ἐπὶ τέλους δι' ἔμφρονος καὶ ταχείας γενομένης ἀνασκαφῆς ἐπλήρωσαν τὸν χάνδακα. Ταῦτα ἰδὼν ὁ Κ. δὲ Μοντμορανὸς, καὶ τῆ συναινέσει ἀπάντων τῶν ἀρχηγῶν, ἐζήτησε νὰ συνθηκολογήσῃ. Ἀλλ' ἐνῶ διεπραγματεύοντο, οἱ Γερμανοὶ καὶ οἱ Βουργουνδοὶ εἰσῆλθον ἐκ διαφόρων μερῶν, καὶ ἤρχισαν φονεύοντες πᾶν τὸ προστυχόν. Οἱ Ἰσπανοὶ φίλοι ὡς τῶν χρημάτων, ἔσταν διαφόρους εὐγενεῖς καὶ Γάλλους στρατιώτας. Ὁ Κ. δ' Οὐάρτη ἵνα σώσῃ τὴν ζωὴν τοῦ στρατηγοῦ αὐτοῦ Μοντμορανὸς, ἐπληρώθη βραδέως καὶ μετ' ὀλίγον ἀπέθανεν. Ἡ εἰδησις τῆς ἀλώσεως ταύτης εὐχαρίστησεν εἰς ἄκρον τὸν αὐτοκράτορα, ὅστις κατέδραψεν ἐκ θεμελιῶν τὴν Θερουέννην. »

Ἐνῶ ἡ ἀνασκαφὴ καὶ ἡ πυρίτης κατεδάφιζον τὰ ὀχυρώματα, τὰς οἰκοδομὰς, τὰς οἰκίας, αἱ γειτνια-

(*) Δὲς καλοῦσιν οἱ Γάλλοι τὸ ἔρμα (σαβοῦραν). Σ. Μ

ζουται πόλεις ἐζήτησαν καὶ ἐπέτυχον νὰ σώσωσιν ἐκ τῆς καταστροφῆς πολυτιμὰ τινὰ τῆς τέχνης ἔργα· τὸ Κάσσελ ἔλαβε τὸ ὠρολόγιον· τὸ Σαιν-Βενάν τὴν Κολυμβήθραν· ἡ Ὑπρη καὶ τὸ Ἀρράς ἄλλα τινὰ μνημεῖα. Ὑπάρχουσι πολῖται οἵτινες ἐναθρύνονται ὡς κατέχοντες λείψανά τινὰ τῆς δυστυχοῦς παύτης πόλεως, καὶ τινες μάλιστα ἀπλοῦς λίθους, τοὺς ὁποίους εὐηρεστήθησαν νὰ θέσωσι ἐπὶ τῶν θυρῶν των. Οἰκία τις τῆς Λουβαίνης σὺν τοῖς ἄλλοις παριστᾶ καὶ τὴν ἐπομένην ἐπιγραφὴν.

de tar Vanæ est VeCtVs LapsIste r Vainls,
CVIVs qVInte qVIdEM CaroLe VICtor eras.

Ὁ λίθος οὗτος ἐκομίσθη ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῆς Θερουάνης,
Ἡς ἦσο κατακτιτῆς, Κάρολε Πέμπτε.

Εἰς τὸν σύλλογον τῶν ἱερέων τῆς ἐν Σαιντ-Ὁμέρ ἐκκλησίας τῆς Παναγίας ἐπετρέπεται νὰ λάβῃ τὸν μέγαν πυλῶνα τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τῆς Θερουάνης. Ὁ σύλλογος οὗτος ἀπέστειλε τὸν ταμίαν του καὶ τρεῖς ἱερεῖς ἵνα λάβῃ καὶ οὗτος τὸ ἐκ τῶν λαφύ-

ρων μερίδιόν του· ἀλλ' ἡ δυσκολία τῆς μεταφορᾶς τοιοῦτου βαρυτάτου ὄγκου ἐθεωρήθη ἀνυπερέβλητος, διὸ καὶ ἤρκεσθησαν νὰ ἀποσπάσωσι τὰ ὠραιότερα ἀγάλματα. Αὕτη εἶν' ἡ καταγωγὴ συμπλεγματος τριῶν εἰκόνων τὰς ὁποίας καὶ σήμερον ἀκόμη θεωρεῖ τις εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ἀρχαίας μητροπόλεως τοῦ Σαιντ-Ὁμέρ ὑπὸ τὸν πύργον. Τὸ μᾶλλον ἐκ τῶν τριῶν τούτων ἀγαλμάτων ἀξίον παρατηρήσεως, γνωστὸν σήμερον ὑπὸ τὸ ὄνομα *Μέγας θεὸς τῆς Θε-*

ρουάνης, εἶναι τὸ ὁποῖον παριστᾶ ἡ παρούσα εἰκὼν.

Τὸ κολοσσαῖον τοῦτο ἀγαλμα ἐξ ὑπέυχρου λίθου ἐστεμμένον μὲ εἶδος τι στέμματος ἐξ ἀκανθῶν, ἔχον τὸ σῶμα ἡμικεκαλυμμένον δι' ἐνδύματος, καὶ καθήμενον ἐπὶ θρόνου κεκοσμημένου μὲ γοθτικούς καλλιωπισμούς, παριστᾶ πιθανῶς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Οἱ πόδες του ἐπακουμβῶσιν εἰς ἀπεικόνισμα πόλεως, ὡς διὰ νὰ ἐπιδείξωσι τὴν ἐπὶ τῆς οἰκουμένης παντοδυναμίαν του, καὶ αἱ χεῖρές του ὑψοῦνται εἰς σημεῖον εὐλογίας. Τὰ δύο ἕτερα ἀγάλματα, τὰ ὁποῖα δὲν παριστῶμεν ἐνταῦθα, κεῖνται γονυπετῆ καὶ ἱκετικῶς εἰς τὰ δύο πλάγια τοῦ Μεγάλου θεοῦ τῆς Θερουάνης, καὶ ἐκ τούτου εἰκάζουσιν ὅτι παριστάνουσι τὴν Θεοτόκον καὶ τὸν Ἅγιον Ἰωάννην.

Ἡ ἀπειράσις τῶν ἀγαλμάτων τούτων ἀποδίδεται εἰς ἀριστοτέχνην τινὰ τῆς δωδεκάτης ἑκατονταετηρίδος. Μολαταῦτα ἀρχαιολόγοι τινὲς ἀπέδωσαν εἰς τὸ πρῶτον τῶν ἀγαλμάτων τούτων καταγωγὴν ἀρχαιοτέραν. Οἱ μὲν θεωροῦσιν αὐτὸ ὡς παριστάνοντα τὸν Δία, καὶ ἄλλοι γαλλικὴν τινὰ θεότητα.

Ἡ εἰκὼν τοῦ θεοῦ τῆς Θερουάνης (λέγει ὁ Κ. Ε. Βαλλέ ἱστορικός τῆς μητροπόλεως τοῦ Σαιντ-Ὁμέρ) ἔμεινε σχεδὸν ἄθικτος μέχρι τῶν ἡμερῶν μας· ἀλλ' ἐπέπρωτο νὰ ὑποκύψῃ, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν λοιπῶν μνημείων, εἰς τὴν φθορὰν τῆς ἀπειροκαλίας· καὶ ἄλλοτε ἀκόμη ἐφαίνετο ἐπὶ τοῦ κατατριμμένου αὐτοῦ λίθου, τὸ δαιμόνιον τῆς Θερουάνης ἐπιζὼν μεθ' ὄλας τὰς δυστυχίας του· σήμερον εἰς τὰ ὄμματα τοῦ πλείστου τῶν θεατῶν δὲν φαίνεται πλέον εἰμὴ ὡς γελοῖον τοῦ μεσαιῶνος λείψανον. Ἡ τοιαύτη κρίσις ἤθελε μεταβληθῆ, ἀναμφιβόλως, ἐάν ἀνήγειρον αὐτὸ ἐπὶ ὑποβάθρας, ἢ ἐάν ἔθετον αὐτὸ εἰς ἄκραν τινὰ τοῦ νάρθηκος, διὰ νὰ φαίνηται ἀπὸ μακρύτερον. Ὡστε τὸ βλέμμα, πρὶν ἢ ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτοῦ, νὰ ἔχῃ τὸν καιρὸν νὰ συνήσκη τὰς διαστάσεις του.

A.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.

Ἰούλιος.

Οἱ ὑπερβολικοὶ καὶ κυνικοὶ καύσωνες τοῦ μηνός τούτου καὶ οἱ ἀδιαλείπτως πνεόντες ἐτησῖαι, οἱ κομίζοντες φλόγας ἀντὶ δρόσου καὶ σπειρόντες κοινοτούς ἀντὶ ἀνθέων, ἐπενήργησαν μεγάλως ἐπὶ τῆς γητίνης σφαιρας, καὶ εἰς τὰ ἐμπρὸς πολλὰ λόγου ἀξία συμβάντα ἐκίνησαν. Πρὸς ἀπόδειξιν τῶν λόγων μας τούτων δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ μεταβῶμεν μακρὰν, νὰ περιτρέξωμεν τὴν ὑδρόγειον σφαιραν, τὴν Δύσιν τῆς Εὐρώπης ἢ τὴν Κίαν ἢ τὴν Ἀμερικὴν ἐπισκεπτόμενοι. Πρόχειρον παραδειγμα πρόκειται ἡμῖν ἡ φιλιότης Ἑλλάς.